

**Neyzen Tefvik 'in ilk şiirini yayınlamasının 110. yıldönümü. Bu sebeple bugün Neyzen'i anlatalım istedik. Neyzenden bahsedince de biraz müstehcenlikten de kaçamadık .
Bunun için bazı kaba tabirlerden ötürü de af diliyoruz.**

Önce kısaca

24

hayatı:

Mart 1879'da Bodrum'da doğdu, 28 Ocak 1953 'de İstanbul'da öldü. Babasının görevli bulunduğu Urla kasabasında amatör bir neyzenden nota ve usul bilgileri öğrenerek başladığı ney çalışmalarını kendi kendine ilerletti. İzmir İdadisi'ne girdiyse de bitirmeden ayrıldı. Bu arada gene kendi kendine Farsça öğrendi. İzmir Mevlevihanesine girdi. Daha sonra İstanbul'a yerleşerek Galata ve Kasımpaşa Mevlevihanelerine devam etti. 1902'de Bektaşî tarikatından nasip alarak Bektaşî dervişi oldu. Bir yandan da şiirle ilgileniyordu. Eşref'le ve Mehmet Akif'le tanıştı ve şiir konusunda her ikisinden de etkilendi. 1908'den sonra bir süre Mısır'da bulundu 1913'te İstanbul'a döndü.

Neyzen Tefvik genellikle toplum kurallarına uymadan yaşamını sürdürmüştür. Sazını bir geçim kapısı haline geçirmemek için direnmiş, yalnızca içinden geldiği zaman ney üflemiştir. Neyzenliğini geliştirmek kaygısı duymamış, sanat değeri kalıcı bir müzikçi olmak için uğraşmamıştır. Neydeki başlıca ustalığı sazı iyi üflemesiydi. Belirli müzik kurallarının dışına çıkar, ama hep duyarak çalar ve dinleyenleri etkilerdi. Kendi açıklamasına göre yüze yakın taş plak doldurmuştur.

Neyzenliğinin yanı sıra adını yergi ve taşlamaları ile de duyurmuştur. Kimi eleştirmenlere göre bu türün Nef'î ve Eşref'ten sonra üçüncü önemli temsilcisi sayılır. Ününün yaygınlaşmasında halk tarafından çok sevilmesinin de çok büyük payı vardır. Ancak oldukça eski bir dil kullanması nedeniyle güç anlaşılan ve biçimsel açıdan yetersiz kalan bu şiirleri pek kalıcı olmamıştır. Yergilerini genellikle siyasal ve dinsel baskıya, çıkarıcılığa yöneltmiş, toplumdaki tüm haksızlıkları çekinmeden dile getirmiştir.

Şimdi Neyzen'i nispeten anlaşılabilir bir iki yergisiyle analım.

Neyzen çocukluk yıllarında tanıdığı bir arkadaşının izini daha sonra kaybetmiştir. Ömrünün son günlerinde bu arkadaşının, kendisinin tamamen muhalif olduğu bir partide mebus olduğunu öğrenir ve ona şu taşlamayı yazar:

Kime sordumsa seni doğru cevap vermediler.

Kimi alçak, kimi hırsız, kimi deyyus dediler.

Künyeni almak için partiye ettim telefon,

Bizdeki kayda göre, o şimdi mebus dediler.

Yine Neyzen'den devrin hükümetine bir taşlama:

Asrın yeni bir umdesi var, hak kapanındır.

Söz haykıranın, mantık ise şarlatanındır.

Geçmez ele bir pâyeye, kavuk sallamayınca,

Kürs-i liyakat pezevenk ve puşt olanındır!

Pek düzenli bir hayatı yoktu. İşlerinin nasıl olduğunu soran bir arkadaşına şu cevabı verir:

Su-i tedbirimle ya hu öyle boklaştı ki işim.

Hem ağzıma sıçtı felek hem de si... geçmişim.

Milletini çok sever ama halkın vurdumduymazlığına ve baştaki kötü yönetime tepki vermeyişine çok kızardı. Bununla ilgili bir taşlaması:

Türk milleti gariptir.

Her bir lafı kaldırmaz.

İbne dersin kızar da,

Si...   aldırılmaz.

Bir mecliste kendinden geçmiŐ bir Őekilde neyini üflerken, etrafındakilerin kendisine hiç kulak vermeden içkilerini içip konuŐmaya devam ettiklerini görünce, yanında oturan yakın bir arkadaşına Őunları söyler:

Sanma ciddiyyet ile sarf ederim sanatımı.

Ney elimde suyu durmuŐ kuru musluk gibidir.

Bezm i meyde sufehanın saza meftun oluŐu.

Nazarımda su içen eŐŐeĐe ıslık gibidir.

Talat Paşanın Halk arasında çingene olduğundan söz edilirdi.

Neyzen de

□ □

Talat Paşa'ya çok kızar, Sadrazamlığı esnasında halka zulmettiğinden söz

□
ederdi. Talat Paşa iktidardan düşünce hemen şunu yazar:

Fırka, parti diye halkın boğazından kısarak,

Milletin on senedir olmuş idi mengenesi.

Kazdığı câh-i belaya yine kendi düştü,

Örsünü, kiskacını□ si..... □ Çingenesi.

□ □

Neyzen hayatının bir döneminde Mısıra gitmiş, Mısırdaki büyük geçim sıkıntısına düşmüş ve Mısır Hükümetinden borç para almıştır. Borcunu ödeyemeyince Hükümet mallarını haczetmek için harekete geçmiştir. Aşağıdaki yergi bu sebeple yazılmıştır:

□□□□□□

Koçan halinde hıfz ettim getirdim Mısıra birlikte.

□□□□□□ **Gıyaben haczedin ki, müşterisi kum kadar çoktur.**

□□□□□□ **Çok hicap eylerim amma, işin doğrusu,**

□□□□□□ **Si.... den □ gayri bende hacze layık mal yoktur.**

Neyzen bir mevlevidir. Ve de beктаşidir. Hep biliriz Müslümanlıkta insan topraktan gelmiştir ve de toprağa geri dönecektir. Mevleviliğin bir koluna göre ise toprağın sanıldığı gibi birleştirici

değil ayrıştırıcı bir özelliği vardır ve de bu inanca göre insanı meydana getiren toprak hamurunun dağılmasını önlemek için, Tanrı insanın hamuruna birleştirici özelliği olan samanı ilave etmiştir. Bunu öğrenen bir arkadaşı Neyzen'e insanın hamurunda gerçekten saman var mıdır diye sorar. Aldığı cevap ilginçtir:

□□□□□□

Ey bana tıynet-i ademde saman var mı diyen.

□□□□ **Tekerrür edip sorma bana bu sual-i ham'ı.**

□□□□ **Tıynetinde ademin saman olsaydı eğer,**

□□□□ **Yarılıp meydana çıkmazdı ana... a.ı.**

**

İleti olarak
uyarlama@googlegroups.com
'dan alınmıştır...